

Ons ziekenhuis is een dorp in de stad.
Jan Van Rompaey trok naar de koffiешop in campus Gasthuisberg.
En luisterde naar de gewone en toch bijzondere verhalen van mensen die hier komen en gaan.

DORP IN DE STAD

Jan Van Rompaey

“We hebben mekaar toch nog”

Ze zitten als een stilleven in een hoek van de cafetaria, bij de grote ramen. Een opvallend bleke jonge vrouw, een andere vrouw die haar zus moet zijn, twee wat oudere mensen. Een man komt aangerend en drukt de jonge vrouw tegen zich aan. Er vloeien tranen. Ik vraag of ik met hen kan spreken. Liever niet, zeggen ze. Nu niet. Het is niet het moment. Het spijt me al dat ik hen heb aangesproken. Wroeging.

Dany en Martine
Man in training. Wilde haren,

rolstoel. Naast hem zit zijn samenwonende vriendin. Vier jaar geleden is hij gevallen op de werkvloer, arbeidsongeval, heup gebroken met een veel te lange revalidatie. Toen nog maar 46, dat is jong.

Dany: “Ik werkte bij Duracell in Aarschot, waar ze batterijen maken. Als mecaniciens moest ik vliegensvlug pannes aan de machines herstellen. Het was een lelijke val: de kop van de heup was gebroken, maar de artsen beweerden desondanks dat ze van mij een *nieuwe* zouden maken. Dat liep anders. De bloedtoevoer was

niet optimaal en dan sterft dat deel van de heup als het ware af. Ik bleef anderhalf jaar thuis en ging toen weer aan het werk. Maar eigenlijk was ik nooit meer dezelfde: ik hinkte en sleepte met een voet. Hurken kon ik niet, bukken ook al niet. Tot ik niet meer kon lopen van de pijn en bleek dat de bouten er opnieuw uit moesten. Vorige week hebben ze dan een heupprothese ingeplant. De ingreep zelf is geslaagd, maar ik moet nog in het ziekenhuis blijven omdat de wonde moet genezen. Maar ik kan terug lopen en heb geen pijn meer.

Nu is het afwachten.”

Lang met ziekteverlof geweest, dus.
Dany: “De eerste maanden viel het nog mee, maar dan word je het beu. Ik begon te piekeren: ik ben inmiddels vijftig geworden. Ze zullen me wel niet meteen aan de deur zetten, maar het bedrijf kent moeilijke tijden, productievermindering, afvloeiingen en dat maakt de kans op afdanking nog groter. En vind maar eens ander werk op die leeftijd. Ik heb een eigen huis, we hebben geen kinderen en ik ben niet iemand die op grote voet leeft. Maar ik wil niet niksen voor de rest van mijn leven.”

Hoe breng je die dagen door?

Dany: “In de voormiddag: internet. Beetje e-mailen, beetje kranten lezen, beetje facebooken. In de namiddag: in de winter televisie kijken, in de zomer wat in de tuin zitten. Ik ben afhankelijk van anderen om me te verplaatsen, autorijden zit er dus niet in. Naar de bakker: dat moet mijn vriendin doen. Gras maaien, takken snoeien, typisch mannenwerk: ik kan het niet. In het huishouden zal ik wel eens een *patatje schillen*, maar dat is het dan ook. Veel sociaal leven is er ook al niet bij: ik ben nochtans altijd een sociaal beest geweest.”

“Er zijn er die verschrikkelijk snurken op de ziekenhuiskamer”

“Op Facebook heb ik wel wat vrienden, een aantal daarvan heb ik in het ziekenhuis gemaakt. Ik lag eens op de kamer met iemand van Lier. Maanden later lag een van mijn kennissen ook naast diezelfde man van Lier. We hebben nu een Facebook-driehoeksverhouding (lacht).”

Met hoeveel lig je nu op de kamer?

Dany: “Met z’n vieren, daar heb ik zelf voor gekozen. Als je hier zo lang ligt, heb je nood aan gezelschap. Het is wel druk natuurlijk, vooral als er ook nog bezoekers zijn. En een probleem is ook dat je nachtrust eronder lijdt. Er zijn er die verschrikkelijk snurken. Anderen worden hyperactief en scharrelen de hele nacht in de kamer rond. Sommigen hebben ’s nachts verzorging nodig, dan komt er om de haverklap een verpleegkundige binnen. Je ziet en hoort alles. Ik had eens een kamergenoot die een

sociaal werker op bezoek kreeg omdat zijn vrouw weigerde dat hij nog terug naar huis kwam. Hij vond het zelf geen probleem, maar ik vond het gênant.”

“Soms heb je in een ziekenhuis ook het gevoel in een fabriek te liggen. Op het werk bij Duracell dragen we ook armbandjes met een code (lacht). Maar ik weet natuurlijk dat het veiliger is en de verpleegkundigen maken veel goed: die behandelen je niet als een nummer, wel integendeel. En reken maar dat ze soms te maken krijgen met verschrikkelijk vervelende patiënten. Ik zou zo veel geduld niet opbrengen en zo’n zeurpiet een opdonder geven. Ik bewonder die verpleegkundigen, echt waar.”

Martine, kom je vaak op bezoek?

Martine: “Elke dag. Ik werk op de luchthaven bij de pakjesdienst van DHL, ik zorg ervoor dat elk pakje in de juiste container terechtkomt en naar het juiste land verscheept wordt. En als de vliegtuigen met vertraging binnenkomen of de vrachtwagens zijn te laat, dan is het werken tegen de klok. Voor een praatje met de collega’s is geen tijd meer. We werken met een minimum aan mensen en we moeten alles kunnen, ook vliegtuigen lossen en laden. Voor een vrouw is

dat zwaar. Op Zaventem doe ik nachtdienst. Parttime, zodat ik om vier uur in de morgen thuis ben. Ik slaap tot in de voormiddag, ga dan voor mijn bejaarde ouders zorgen die hulpbehoevend zijn. En dan weer naar campus Gasthuisberg en van daar naar het werk. ‘t Zijn zware dagen.”

Dany: “Als ik weer thuis ben, zal ik acht weken zo goed als niets kunnen doen. En zeggen dat ik vroeger nooit thuis was! Ik ging zo graag eens een glas drinken met vrienden, overal was ik erbij. Thuisverpleging kan nu voor het hoognodige zorgen, maar veel zal op de schouders van mijn vriendin rusten.”

Martine: “Maar ik verlies de moed niet, ik ben positief ingesteld. Ik vind het niet erg dat hij thuis blijft, dat valt best mee, maar erger is dat we samen niet op stap kunnen. Ik heb al gezegd: als hij zijn ontslag krijgt en

Dany en Martine

geen nieuw werk vindt, moet hij maar een *nieuwe man* worden (lacht).”

Willy en Lieve

Hij staat op en loopt met onzekere pas naar het toilet. Onderweg wankelet hij, mensen fronsen het voorhoofd. Zijn vrouw kijkt hem vertederd na. Ze is dit gewend, ze weet dat hij de ziekte van Huntington heeft, al zovele jaren. Hij praat ook wat moeizaam, in de luidruchtige cafetaria is het soms moeilijk om hem te verstaan, ook al articuleert hij zorgvuldig. Zo zorgvuldig als hij kan.

Willy (65): “Ik heb als burgerlijk ingenieur eerst lange tijd in de industrie gewerkt, bij Philips. Toen ze daar ‘reorganiseerden’ ben ik les gaan geven in het volwassenenonderwijs. Dat deed ik graag omdat ik te maken kreeg met gemotiveerde mensen en omdat ik daar mijn ervaring kon delen met anderen. Op een dag ben ik naar een arts gestapt omdat ik zelf vond dat mijn geheugen achteruitging en mijn reactievermogen verminderde. Ik had abnormaal veel tijd nodig voor de voorbereiding van mijn lessen, al was het routine. Maar goed, ik functioneerde en met extra inspanning van mijn kant ging het nog wel. De eigenlijke diagnose is gesteld in 1999. De arts had niet zozeer aandacht voor mijn geheugen, hij begon mijn bewegingen te onderzoeken. De ziekte van Huntington. Hij zei al meteen dat die aandoening niet te genezen is, maar dat er wel medicatie voorhanden was om de symptomen tegen te gaan.”

- Kantoor supplies
- Kantoor meubilair
- Copy Shop
- Artistiek
- Lederwaren
- Tassen & Koffers
- Luxe Schrijfwaren
- Cadeautjes

info@ankaonline.be

www.ankaonline.be

ANKA OFFICE PLANET
 Jennekensstraat 82
 3150 Haacht
 Tel 016 55.00.70
 Fax 016 55.00.71

OPENINGSUREN
 ma 13.30-18.30
 di-vr 9.00-12.15 en 13.30-18.30
 za 10.00-18.00 zondag gesloten

“Ik voel dat het geleidelijk achteruitgaat. Ik ben eigenlijk de hele tijd bezig om mij te concentreren op wat ik doe of moet doen, ik kan niets spontaan doen. En dat concentreren is moeilijk: als ik meerdere dingen tegelijk moet doen, lukt dat niet. Televisiekijken en tegelijk een blik op de krant werpen, dat kon ik voorheen vanzelf, maar nu niet meer. Ik heb het al moeilijk genoeg om een programma te volgen. Bewegen is moeilijk, ondanks de kinesitherapie: de spieren worden niet correct aangestuurd en ik moet me concentreren om de ene voet voor de andere te zetten en dan nog wel de juiste voet. Iemand anders hoeft daar niet bij na te denken, het gaat vanzelf. Maar ik wél. Ik stuur mezelf bij, als het ware. Gelukkig heb ik Lieve nog.”

En jij bent nog oké, Lieve?

Lieve (61): “Nee, eigenlijk niet. Willy heeft een neurologische *drukfout*, maar ik ben drager van een fout gen dat kanker veroorzaakt. Ik praat daar ongedwongen over omdat de tijd voorbij is dat kanker een taboe was. Ik heb in 1998 borstkanker gehad, nadien eierstokkanker, en vorig jaar ben ik hervallen.”

“Met een foutief gen ben je nooit definitief genezen. Het is erfelijk en het zit voor altijd in je lichaam. Mijn moeder had ook borstkanker en is eraan overleden. De arts zei: al goed dat je geen kinderen hebt en je het gen dus niet kon doorgeven. Toen ik eierstokkanker kreeg zei men opnieuw dat het een genetisch defect was, maar ik dacht: eigenlijk interesseert me dat niet, ik wil genezen, dat is alles. Men

had natuurlijk preventief die eierstokken kunnen wegnemen, maar toen waren ze nog niet zo vergevorderd als nu.”

Ben je daar nu veel mee bezig?

Lieve: “Ach, de levensverwachting wordt kleiner, *als* we al iets te verwachten hebben. Ik pieker meer over mijn man. Nu zorgen we voor mekaar, maar hoe moet dat verder als een van beiden uitvalt? We hebben vorig jaar al een voorsmaakje gehad toen ik geopereerd werd en moest revalideren: we moesten toen gezins-hulp inschakelen.”

En?

Lieve: “Dat viel best mee. Zo’n gezinshulp is een verrijking. Men denkt daarover te vaak in vakjes, maar wij hebben er niet lang moeten over nadenken. Nu komt er nog altijd hulp, drie keer in de week. Mensen zeggen: een vreemde in huis, wat akelig. Maar voor ons is dat als het ware familie geworden.”

Met kinderen zou het natuurlijk anders geweest zijn.

Lieve: “Ja, dat is jammer, maar je denkt: de natuur selecteert, het is misschien maar goed dat ik het gen niet kan doorgeven. Ook dat is een zorg minder. Zo proberen we het te zien, maar dat maakt het gemis niet goed.”

Kunnen jullie nog van het leven genieten?

Lieve: “Ik denk het wel. We kunnen wel niet op cruise gaan, maar we

Willy en Lieve: “Nu zorgen we voor mekaar, maar hoe moet het verder als een van ons beiden uitvalt?”

wonen in Bolderberg in het groen. We hebben een goed contact met de burens, iedereen kent daar iedereen. We gaan al eens eten in een restaurant in de buurt."

Willy: "Dat is wel niet altijd gemakkelijk, ik slik moeizaam, mijn bewegingen zijn ongecoördineerd. Ik eet traag en dat is voor Lieve ook niet leuk."

Denk je vaak terug aan de tijd toen jullie nog gezond waren?

Lieve: "Ja, vanzelfsprekend, maar dan in de zin van: dat hebben we toch gehad. Thuis hebben we een viersterrenhotel, denk ik dan. En we hebben mekaar. We kunnen ermee leven omdat we tijd hebben gehad om ons aan te passen."

De wetenschap evolueert. Misschien komt er toch nog een medicijn dat

"Ik weet nu dat ik veel te lang als een gek ben blijven doorwerken"

geneest. Denk je daar soms aan?

Willy: "Ja, maar ik reken er niet op. En zo snel zal het ook niet gaan. Er zijn maar zeven Huntingtonpatiënten op 100 000 mensen. We zijn met te weinig en niet interessant voor de medische industrie."

Vinden jullie dat jullie door het noodlot getroffen zijn?

Lieve: "Eigenlijk niet. We genieten van kleinigheden, omgeving, vriendschap, familiebanden. Een kop koffie is al genoeg, zoals hier in de koffieshop."

Willy: "En daar ligt een koekje bij, dat moet je opmerken en appreciëren."

Lieve: "Misschien ben ik ook wat fatalistisch geworden: mijn vader is jong gestorven, hij was amper 38. Hartaderbreuk, tijdens een vakantie op een kasteel. Ik was toen amper zeven jaar en een kind kan zoiets niet plaatsen. Ik dacht toen: zoiets gebeurt nu eenmaal, er zullen wel meer vaders in een kasteel gestorven zijn. Het is normaal. Ik had voor mezelf een verklaring gevonden. Ja, zo denkt een kind. Later begon het te dagen dat ik geen vader had en de schoolmakers wel. Vijftig jaar later gingen we terug naar dat kasteel en toen bleek dat mijn vader de enige was die daar ooit was overleden ..."

Rogier

Je ziet ze niet vaak meer, mannen met een volle baard. Die van Rogier is ook nog eens sinterklaaswit, zodat hij er meteen als een oude, wijze man uitziet. Hij leeft met een ingeplante defibrillator en die moet hier geregeld nagekeken worden. Hartritme stoornissen.

Hoe kwam je aan die hartstoornissen?

Rogier (63): "Ik heb een hartspiervergroting, een kleine afwijking waarmee ik jaren gewerkt heb. Ik was zelfstandige: schilderwerken, met vijftien mensen in dienst. Ik denk dat mijn hart daaronder geleden heeft. Mijn twee kinderen zetten de zaak nu verder, alleen, zonder personeel, en ze weten wel waarom. Dat had ik beter zelf ook gedaan, dan was ik er nu financieel beter aan toe en zat ik mis-

schien hier niet. Maar na een tijd kon ik gewoon niet meer stoppen: het werk rolde verder, ik kon niet meer afhaken en op dat moment personeel ontslaan zou oneerlijk geweest zijn." "Ik heb de zaak van mijn vader overgenomen, die ook schilder was, en ik heb dit altijd heel graag gedaan. Maar ik heb een probleem: ik kan niet nee zeggen. Ik heb dan ook al twee huwelijken achter de rug (lacht). Soms werkte ik dag en nacht door om de klant ter wille te zijn. Vroeger was het ook nog een ongezond beroep: er zaten allerlei giftige chemische stoffen in de verf, soms aten we een hele dag niet tijdens het werk omdat we ons misselijk voelden. Dat is nu wel veel verbeterd."

En je bent nu met pensioen?

Rogier: "Ja, en ik heb al vier jaar een nieuwe relatie, een vrouw die 26 jaar jonger is. Ze wil wel met me trouwen, maar ik aarzel. Voor kinderen moet ik het niet doen, die heb ik al."

Hebben die hartproblemen een rol gespeeld?

Rogier: "Die problemen heb ik sinds mijn 42 jaar. Ik weet nu dat ik veel te lang als een gek ben blijven doorwerken. Ik voelde me toen ook snel moe. Daardoor ben ik me gaan interesseren in alternatieve geneeskunde, voetre-

Rogier

flexologie en dies meer. Ik heb zelfs een tijdje een praktijk gehad en lezingen gegeven."

Hoe ben je in de alternatieve geneeskunde terechtgekomen?

Rogier: "Ik werd aangetrokken door het onbekende en wilde antwoord op bepaalde vragen. Ik hoorde ook vaak van klanten dat de dokter had gezegd: 'Je moet daarmee leren leven'. Dat kon ik niet hebben, ik wilde die mensen helpen die in de traditionele geneeskunde geen soelaas vonden. Zelf was ik al geholpen door alternatieve geneeswijzen, en daarom ben ik in Heidelberg gaan studeren." "Ik ben nooit een prater geweest, in mijn jeugd stotterde ik, ik was toen al iemand die vooral luisterde. Ik ga ervan uit dat alleen al een luisterend oor veel mensen helpt: een probleem vertellen kan veel leed verzachten. In het begin loopt dat wat stroef maar na enige tijd voel je hoe de mensen los komen, zie je zelfs tranen vloeien."

Wél een verschil: alternatieve geneeskunde en schilderwerken ...

Rogier: "Maar er zijn raakpunten: in beide gevallen gaat het om graag met mensen bezig zijn. Als schilder kom je wekelijks met andere mensen in aanraking, je praat veel met klanten, hoe willen ze hun huis inrichten? Welke kleuren willen ze daarbij? Klanten geraakten met zichzelf in een knoop omdat ze maar niet de juiste tinten vonden: daar kon ik hen bij helpen, en daar genoot ik van. Dat geldt ook voor de alternatieve geneeskunde."

Met die baard heb je in ieder geval iets van een artiest.

Rogier: "Ja, maar na Kerstmis laat ik hem knippen. Nog tien maanden." ▀